

Katsaus juurimatkailupalveluihin ja niiden tuottajiin

Matka juurille Vakka-Suomi 2023

Päivi Suutari / Lemma Travel House

Sisällys

1	Mitä juurimatkailu on?	3
2	Kaupungistuminen ja maastamuutto juurimatkailun taustatekijöinä.....	4
3	Juurimatkailijat moninaisena kohderyhmänä	5
4	Poimintoja juurimatkailusta ja juurimatkailijoiden kysyntään vastaamisesta	6
4.1	Italia: juurimatkailun kehittämisprojekti.....	6
4.2	Irlanti: juurimatkamajataloja ja juuripuiden istutusta.....	10
4.3	Skotlanti: juurimatkailupalvelujen runsaudensarvi	13
4.4	Puola: juutalaisen kulttuuriperinnön juurille	15
4.5	Tanska: Case Danish Heritage Tours	16
4.6	Ruotsi: Skaraborg	18
4.7	Saksa: satamakaupunkien maastamuuttomuseot.....	19
4.8	Thaimaa: Nativeland Visit -tapahtumat adoptoiduille juurimatkailijoille .	20
4.9	Kotiseutumatkat pakkoluovutettuun Karjalaan.....	21
4.10	Kurkistus kotimaahan: Suomen Siirtolaisuusmuseumo	22
5	Muuta mielenkiintoista	23
6	Lopuksi	23
	Lähteet	26

1 Mitä juurimatkailu on?

Tässä raportissa taustoitetaan juurimatkailun käsitettä ja kuvataan muutamissa juurimatkailun kohdemaissa tarjolla olevia palveluja juurimatkailijoille. Aihe on ajankohtainen, sillä oman taustan selvittäminen on aiempaa helpompaa geenitestien yleistymisen ja arkistojen digitalisoinnin vuoksi. Geenitestien hinnat ovat myös viime vuosina laskeneet huomattavasti.

Juurimatkailulla tarkoitetaan matkailun muotoa, jossa ihmiset matkustavat sukujuuriansa liittyviin paikkoihin (Timothy 2021, 442). Suomenkielinen termi *juurimatkailu* on merkitykseltään laava ja kattaa moninaiset englanninkieliset vastineensa. Tähän raporttiin on haettu tietoa juurimatkailua tarkoittavilla englanninkielisillä termeillä *personal heritage tourism*, *roots tourism*, *genealogy tourism* ja *ancestral tourism*.

Timothy (2021, 442-460) käyttää kattokäsitettä *diaspora tourism*. Diasporalla hän tarkoittaa tässä yhteydessä kansaa tai etnistä ryhmää, joka elää niin sanotun perinteisen kotiseutunsa ulkopuolella, mutta jonka jäsenet kokevat keskinäistä yhteenkuuluvuutta johonkin tiettyyn alueelliseen keskittymään, kulttuuriin, etnisyyteen tai kansalliseen identiteettiin (Timothy 2021, 442-443). Tällaisia ryhmiä ovat esimerkiksi Afrikasta Pohjois-Amerikkaan orjiksi vietyjen ihmisten jälkeläisten muodostamat yhteisöt, tai meillä Suomessa siirtokarjalaiset ja heidän jälkeläisensä.

Syitä juurimatkailun kiinnostuksen kasvuun on monia, joista yksi on tiedonsaannin helpottuminen. Timothy (2021, 442) mukaan ihmiset saattavat haluta matkustaa juurilleen esimerkiksi myös hillitäkseen ahdistusta ja levottomuutta, jonka nykyteknologian aiheuttama kiihkeä elämänrytmi on synnyttänyt. Matkustaminen juurille ja tutustuminen suvun menneisyyden tapahtumiin ja paikkoihin voi auttaa ihmistä ”maadoittumaan”, vahvistamaan omaa identiteettiä ja kokemaan paikkaan kuulumisen tunnetta (Timothy 2021, 442).

Juurimatkailun ominaispiireisiin kuuluu se, että juurimatkailijoilla on jonkinasteinen tunneside ja yhteys matkakohteeseensa, vaikka he eivät olisi vierailleet siellä koskaan aiemmin. ”Yhteistä jokaiselle asiakkaallemme on kaipuu kotiin paluuta kohtaan”, todetaan irlantilaisen juurimatkanjärjestäjän My Ireland Heritagen nettisivuilla (My Ireland Heritage 2023).

2 Kaupungistuminen ja maastamuutto juurimatkailun taustatekijöinä

Jotta juurille on ylipäättään mahdollista palata, on tarvittu ensin maan sisäisiä ja muihin maihin suuntautuneita muuttoliikkeitä. Muuttaa on voitu vapaaehtoisesti tai pakon edessä. Mitä enemmän tietyltä matkailualueelta on vuosisatojen saatossa muutettu pois, sen enemmän sillä on potentiaalisia juurimatkailijoita. Juurimatkailijat liikkuvatkin usein suurten matkailijavirtojen ulkopuolisilla alueilla ja tuovat sen myötä matkailutuloja myös harvaan asutuille seuduille (Visit Scotland 2023).

Kotimaan juurimatkailuilmion kasvupotentiaalin taustalla vaikuttaa kaupungistuminen. Suomessa kaupungistumisen ajankohdaksi mielletään yleisesti 1960-luku, mutta tosiasiaa muuttoliikettä maaseudulta kaupunkeihin oli tapahtunut jo 1870-luvulta alkaen (Kolbe & Hannikainen 2021, 3). Kaupungistuminen on edelleenkin merkittävä sisäisen muuton ilmiö maassamme, ja muuttajia ovat etenkin nuoret aikuiset. Nykyisin vuosittain tapahtuu noin 250 000 muuttoa paikkakunnalta toiselle. (Siirtolaisuusinstituutti 2023a.) Pitkään käynnissä olleen kaupungistumisen myötä monilla kasvukeskuksissa asuvilla suomalaisilla ei välttämättä ole enää yhteyttä seudulle, jossa suvun juuret ovat.

Juurimatkailu liittyy olennaisesti myös kansainväliseen matkailuun. Yli 300 000 suomalaista muutti Pohjois-Amerikkaan 1800- ja 1900-lukujen taitteen molemmin puolin (Siirtolaisuusinstituutti 2023b). Kanadassa arvioidaan olevan nykyisin noin 140 000 kanadansuomalaista, ja esimerkiksi Thunder Bayn kaupungin 110 000 asukkaasta noin 14 000 on suomalaistaustaisia (Ulkosuomalaiset.net 2020b). Ensimmäinen suuri muuttoliike Yhdysvaltoihin tapahtui 1860-luvulla, ja nykyisin maassa arvioidaan asuvan noin 600 000 ulkosuomalaista. (Ulkosuomalaiset.net 2020a.)

1950-, -60- ja -70-luvuilla yli 400 000 suomalaista muutti Ruotsiin (Siirtolaisuusinstituutti 2023b). Muuttoliikkeen huippuvuosina 1969 ja 1970 Ruotsiin muutti yhteensä noin 80 000 henkilöä. Suurin syy muuttoon oli Suomen työttömyystilanne. (Ruotsin-suomalaisten arkisto 2016.)

Suomeen suuntautuvan juurimatkailun kohderyhmän suuruutta ei ole helppo määrittellä tarkasti, sillä ulkomailla asuvien suomalaisten ja suomalaistaustaisten ihmisten kokonaismäärää voidaan vain arvioida. Ulkosuomalaisen käsitteen ei ole aivan yksiselitteinen. Sisäministeriön määritelmän mukaan ulkosuomalainen on Suomen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen tai suomalaista syntyperää oleva henkilö, joka

pitää itseään suomalaisena (Sisäministeriö 2023). Vuosien 2022-2026 ulkosuomalaisstrategian määritelmässä ei mainita suomalaista syntyperää, vaan ulkosuomalaisiksi määritellään ulkomailla asuvat Suomen kansalaiset ja sellaiset heidän jälkeläisensä, jotka identifioivat itsensä suomalaisiksi (Sisäministeriö 2021, 7).

Kaiken kaikkiaan suomalaista syntyperää olevia henkilöitä arvioidaan asuvan Suomen rajojen ulkopuolella noin 1,6-2 miljoonaa. (Sisäministeriö 2021, 7). He ovat hyvin moninainen joukko ihmisiä. Juurimatkailupalvelujen kehittämisen kannalta mielenkiintoisin kohderyhmä ovat ne suomalaistaustaiset henkilöt, joilla on jonkinasteinen suomalainen juuri-identiteetti, mutta joilla ei ole maahan vahvaa konkreettista kosketuspintaa tai aktiivista yhteydenpitoa Suomessa mahdollisesti asuviin sukulaisiin tai ystäviin. Suomalaisjuuriseksi voi myös tulla yllättäen, esimerkiksi DNA-testin tai sukututkimuksen myötä.

Sosiaalisessa mediassa on ryhmiä, jotka on tarkoitettu suomalaisia sukujuuria omaaville ihmisille ympäri maailman. Esimerkiksi *I love my Finnish Heritage* -Facebook-ryhmään kuuluu lähes 16 000 jäsentä (elokuu 2023). Keskustelu ryhmässä käydään englanniksi.

3 Juurimatkailijat moninaisena kohderyhmänä

Suomessa ei ole vakiintuneita termejä erilaisille juurimatkailijoille, mutta juurimatkailupalvelujen kehittämisen näkökulmasta on tärkeää hahmottaa juurimatkailijoiden ja heidän matkustusmotiivinsa moninaisuutta. Yksi etsii kadonnutta sukulaistaan, kun taas toisen matkan kohokohta voi olla kansantanssikurssille osallistuminen tai alueelle tyypillisessä luonnossa liikkuminen.

Juurilleen palaava matkailija on itse muuttanut pois alueelta tai maasta työn, avioliiton, sotatilan tai jonkin muun syyn vuoksi. Hänellä on aktiivisia muistoja juurimatkakohteestaan ja usein myös ystäviä ja sukulaisia, joiden luona hän voi vierailta (*visiting friends and relatives tourism*). *Sukuhistoriastaan kiinnostunut* juurimatkailija saattaa matkustaa seudulle, josta hänen esivanhempansa ovat lähtöisin, mutta jossa hän ei itse ole koskaan asunut tai edes käynyt. Hän voi myös olla kiinnostunut etsimään mahdollisia sukulaisiaan. Varsinaisiin *sukututkimukseen pohjautuviin* matkoihin sisältyy runsaasti ennakkotyötä, ja matkan tavoitteena voi olla sekä sukulaisten löytäminen ja tapaaminen että esivanhempien ”jalanjäljillä kulkeminen”.

Osa juurimatkailijoista etsii tietoa esivanhempien taustan sijaan omasta taustastaan. Tällaisia voivat olla esimerkiksi adoptoidut tai isättä kasvaneet henkilöt tai sellaiset, jotka ovat saaneet yllättäviä tietoja dna-testin tuloksissa tai otteessa väestötietojärjestelmästä.

Olipa juurimatkalle lähdön ensisijainen motiivi mikä tahansa, kaikki juurimatkailijat keräävät matkalta palasia omaan elämäntarinaansa. Heidän voidaan olettaa olevan keskimääräistä kiinnostuneempia matkakohteestaan ja sen tavoista, kulttuurista, luonnosta ja historiasta.

4 Poimintoja juurimatkailusta ja juurimatkailijoiden kysyntään vastaamisesta

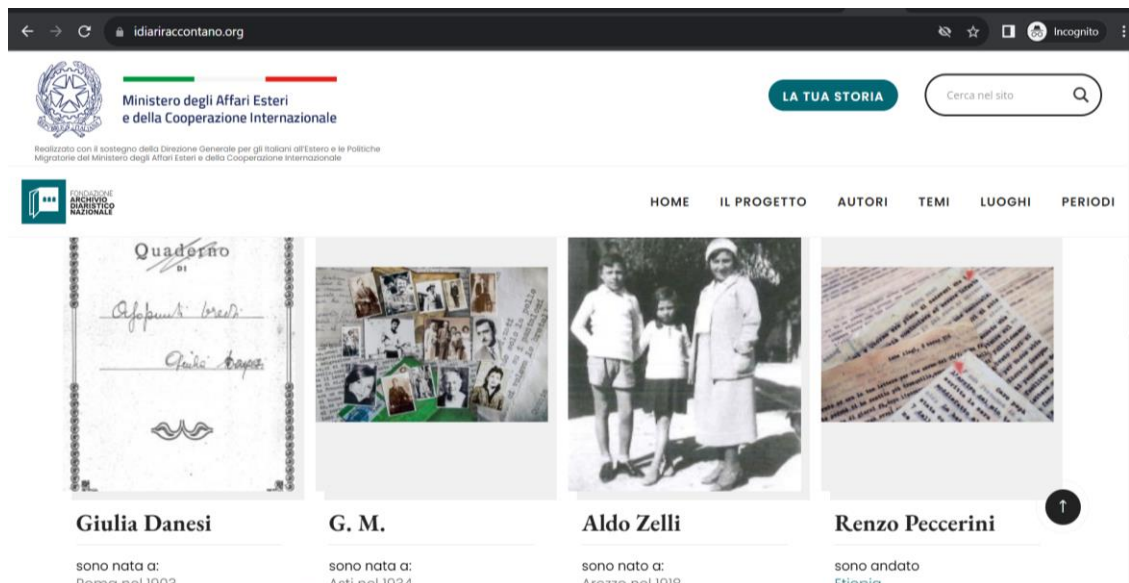
Tässä raportissa on lähdetty kartoittamaan sitä, millaisia matkailutuotteita tai paketteja juurimatkailijoille on tarjolla. Lisäksi tarkastellaan juurimatkailua myös omatoimimatkailijoiden kannalta. Esimerkkejä on haettu tärkeimpien juurimatkailun edelläkävijämaiden (Italia, Skotlanti, Irlanti) lisäksi muutamasta muusta sellaisesta maasta, jonka juurimatkailussa on jotakin omaleimaista tai Matka juurille Vakka-Suomi -hankkeen kannalta mielenkiintoista. Kustakin maasta on poimittu nostoja palveluista ja niitä tarjoavista organisaatioista.

4.1 Italia: juurimatkailun kehittämisprojekti

Italiasta on lähtenyt siirtolaisiksi noin 30 miljoonaa ihmistä vuoden 1861 jälkeen, ja maalla onkin arviolta jopa 80 miljoonaa potentiaalista ulkomailta tulevaa juurimatkailijaa. Visiting Relatives and Friends -matkailu toi Italiaan noin 10 miljoonaa matkailijaa ja 63,5 miljoonaa yöpymisvuorokautta vuonna 2018. (Associazione di Promozione Sociale Raíz Italiana 2019, 7-10.)

Vuosi 2024 on nimetty Italian matkailussa italialaisten juurten vuodeksi. Muuttotappiomaakuntana tunnetusta Basilicatasta käsin hallinnoidaan Italiassa meneillään olevaa ROOTS-in-projektia, jolla kehitetään juurimatkailua (*il turismo delle radici*). Juurimatkailusta koitetaan saada apua pienten kylien autioitumiseen ja paikalliskulttuurin ylläpitämiseen. Tavoitteena on paitsi houkuttaa matkailijoita lyhyelle vierailulle myös saada kyliin pysyvästi asumaan niistä juurensa löytäneitä matkailijoita. Kehittämistyössä pyritään yhdistämään matkailupalvelujen tuottajia, ulkomailta asuvien

italialaisten ja italialaista alkuperää olevien jälkeläisten sukuhistorian ja alkuperä-kulttuurin tuntemusta ja juurimatkoilijoita. Kehittämistyössä ovat olleet jo muutamman vuoden ajan mukana myös ulkoministeriö ja Italian kansallinen matkailuorganisaatio ENIT (Agenzia Nazionale Turismo). Italiasta vuosisatojen saatossa lähteneiden henkilöiden tarinoita valokuvineen on koottu omalle [Italiani all'estero](#) -nettisivulleen konkretisoimaan ja personoimaan maastamuuttoa. Juurimatkoilun kansainvälinen b2b-myynti- ja markkinointitapahtuma järjestetään toista kertaa vuoden 2023 marraskuussa Basilican Materassa (ROOTS-in 2023.)

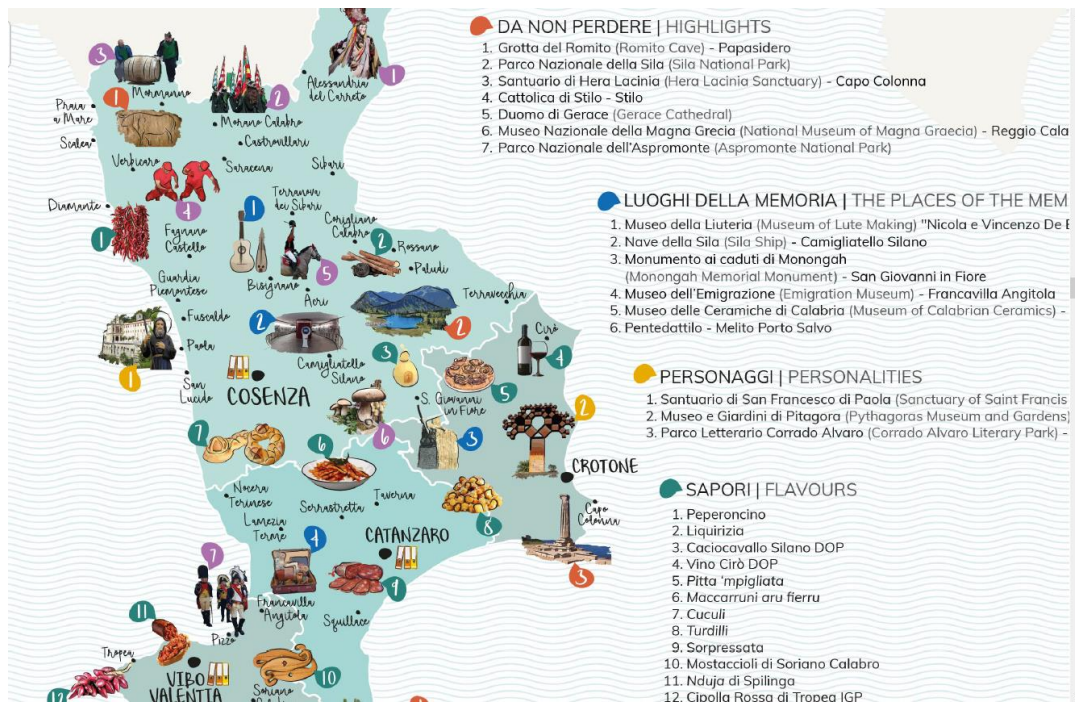

Kuva 1. Kuvakaappaus emigranttitarinoita esittelevältä nettisivustolta.

Apuliassa toimii yhdistys nimeltä [Raíz Italiana](#), jonka toimintaa rahoitetaan Euroopan rakennerahasto-ohjelmalla. Raíz Italiana tutkii, suunnittelee ja edistää Italiaan suuntautuvaa juurimatkoilua. Se myös tukee juurimatkoilun parissa toimivien julkisten ja yksityisten tahojen työtä. (Associazione di Promozione Sociale Raíz Italiana 2021.)

Yhdistyksen nettisivut ovat italian, englannin, espanjan ja portugalin kielillä. Nettisivuilta on ladattavissa kaksi alueellista opasta juurimatkoiluun. Ensimmäinen opas kattaa Apulian, Basilicatan, Abruzzon ja Emilia-Romagnan alueet ja toinen Sisilian, Calabrian, Molisen ja Lombardian. Kaksikieliset (italia ja englanti/espanja/portugali/ranska) oppaat on suunnattu omatoimisille juurimatkoilijoille. Niissä annetaan vinkkejä ja yhteystietoja sukujuurien etsimiseen ja esitellään muun muassa alueen ruokakulttuuria ja paikkoja, joissa matkailijat pääsevät tutustumaan esivanhempiensa elämäntapaan ja vahvistamaan omaa yhteyttään alueelle. Lisäksi

juurimatkailija löytää oppaasta tapahtumakalenterin, johon on koottu alueellisia vuosittaisia tapahtumia kalenterikuukausittain. Oppaassa on myös tilaa juurimatkailijan omille muistiinpanoille. Oppaan kuvitus on houkutteleva ja eri ajanjaksoja läpi-leikkaava. Piirroskarttoihin on koottu juurimatkailijaa kiinnostavia käyntikohteita ja perinneruokien syntysijoja. (Associazione di Promozione Sociale Raíz Italiana 2021.)

Kuva 2. Kuvakaappaus kartasta Lombardian, Molisen, Calabrian ja Sisilian oppaassa.

Koska juurimatkailua on systemaattisesti kehitetty, toimii maassa monia juurimatkailuun erikoistuneita tai muun liiketoiminnan ohella myös sitä tekeviä matkanjärjestäjiä ja matkatoimistoja, kuten esimerkiksi:

- [Discover Messina](#) (Sisilia) tuottaa räätälöityjä juurimatkoja sisilialaisjuurisille henkilöille. Nettisivulla muistutetaan, että esimerkiksi Al Pacinolla ja Lady Gagalla on juuret Sisiliassa. Kokemustarinana sivulla kerrotaan yhdysvaltalaisen asiakkaan perheen juurimatkasta, johon kuului mm. vierailu luonnonpuistossa, kansanperinneyhtyeen musiikkiesitys, käynti isoisan synnyinpaikassa ja lounas paikallisessa ravintolassa asiakkaan kahden matkanjärjestäjän löytämän serkun ja näiden perheiden kanssa. Muistoksi kohtaamisesta matkanjärjestäjä oli teettänyt asiakkaalleen tämän suvulle yksilöidyn keraamisen lautasen.

- [Southern Italy Travel](#) on erikoistunut sukututkimuspohjaisiin juurimatkoihin, joita he järjestävät tietyillä alueilla, lähinnä Etelä-Italiassa. Yritys tuottaa juurimatkojen lisäksi pelkkiä sukututkimuspalveluja heille, jotka haluavat suunnitella ja toteuttaa matkan omatoimisesti, tai joiden matka suuntautuu alueelle, joka ei ole yrityksen valikoimassa. He myös ottavat yhteyttä asiakkaan puolesta mahdollisesti löytyviin sukulaisiin.
- [Itinere](#) on sekä Italian Sienassa että Floridassa toimiva yritys, joka tarjoaa asiakkailleen majoitusta luksusvilloissa, häätuotantoa ja luksuspaketteja perhe- ja sukumatkailuun. Lisäksi Itinere tuottaa räätälöityjä juurimatkapaketteja.
- [Le Vie della Perla](#) on calabrialainen matkanjärjestäjä, joka on erikoistunut yksilöllisten FIT- ja pienryhmämatkojen tuottamiseen lähinnä Calabrian alueella. Tuotteista on erikseen esitelty häät ja juurimatkat. Juurimatkoja tuotetaan yhteistyössä juurimatkailun konsultti- ja suunnittelutoimisto [ItalyRooting Consultingin](#) kanssa.
- [Italian Side](#) on materialainen yritys, joka tuottaa juurimatka- ja sukututkimuspalveluja. Yritys avustaa myös italialaisjuurisista henkilöitä kaksoiskansalaisuuden hankinnassa sekä kiinteistövälitysasioissa. Italian Sidella on lisäksi verkkokauppa, jossa se myy Italian eri alueiden paikallisia ruokatuotteita ja käsitöitä, kuten esimerkiksi perinteisin menetelmin tehtyjä nahkalaukkuja ja kävelykkepejä.
- [Italia Sweet Italia](#) tuottaa kulttuuri-, kulinarismi- ja aktiivilomia Abruzzon alueella yksittäisille matkailijoille ja pienryhmille. Kohderyhmiin kuuluvat muun muassa usean sukupolven matkailijat ja juurimatkailijat. Yrityksellä on myös virtuaalituotteita, kuten live-kokkaustapahtumia pienryhmille. Nettisivuille linkitettyssä kokemustarinassa kuvaillaan, miten juurimatkailijat vierailivat matkansa aikana oliiviöljy- ja viinitiloilla, tutustuivat paikalliseen perinteiseen kalastusrakennelmaan (*trabocchi*) ja valmistivat itselleen aterian oppaansa äidin ohjauksessa itse hankkimistaan raaka-aineista (DeFelice 2017). Tässä samoin kuin monissa muissakin kokemuskertomuksissa ruoka ja paikalliset, tuoreet raaka-aineet ovat tärkeä osa Italian juurimatkaa.

Italiassa toimii myös monia ei-kaupallisia organisaatioita, jotka tukevat juurimatkanjärjestäjien toimintaa. Esimerkiksi [Italian in Italy ETS](#) on italian kielen ja italialaisen kulttuurin levittämiseen erikoistunut organisaatio, joka on mukana juurimatkailuhankkeessa. Se levittää globaalisti tietoa paitsi kielikursseista myös esimerkiksi

valikoiduista kursseista, jotka käsittelevät taiteen, elokuvan ja teatterin historiaa, kirjallisuutta, ruokakulttuuria ja muotia. (Italian in Italy ETS 2023.)

Italiassa on myös matkaoppaita ja opaspalveluja tuottavia yrityksiä, jotka ovat erikoistuneet juurimatkailijoiden opastamiseen. Esimerkkinä tästä mainittakoon vaikkapa Reggio-Calabrian alueella toimiva opas M. Tommaso, jonka esittelyteksti Tours by Locals -sivustolla alkaa näin: *"I am a guide to Italian roots for a journey in the footsteps of your ancestors."* (Tours by Locals 2023.)

4.2 Irlanti: juurimatkamajataloja ja juuripuiden istutusta

Irlantilaisia sukujuuria omaavia ihmisiä arvioidaan asuvan Irlannin ulkopuolella noin 70 miljoonaa (Tourism Ireland 2023). Irlanti on yksi juurimatkailun edelläkävijämaista, ja pelkän Googlen avulla on helppo löytää runsaasti juurimatkailijoille suunnattua tietoa ja matkailualan yrityksiä, joista voi ostaa juurimatkapalveluja. Sen sijaan sukututkimuksen itsenäinen tekeminen ennen matkaa voi olla haastavaa, sillä iso osa maan väestökisteritiedoista paloi sisällissodassa vuonna 1922 (Santry 2023).

Tourism Ireland tarjoaa medialle aihetta käsittelevän taustoitustekstin kuvineen ja ohjaa linkkien avulla syvemmälle irlantilaisten juurien etsintään ja matkan suunnitteluun (Tourism Ireland 2023a). Linkitettyä on muun muassa [Accredited Genealogists Ireland](#) (AGI), joka on sukututkimusta ammatikseen harjoittavien ihmisten etuja ja työn tasoa valvova organisaatio (AGI 2023). Sivustolta löytyy sukututkijoiden kuvallisia esittelyjä ja heidän yhteystietonsa.

[My Ireland Family Heritage](#) on irlantilainen perheyrittäjä, joka toimii juurimatkailupalvelujen tuottajana. Se on saavuttanut palkintoja ja kunniamainintoja kansainvälisen sukujuurimatkailun saralla. Yrityksen toimipaikka on Meathin kreivikunnassa Dublinin läheisyydessä sijaitsevassa pienessä Batterstownin maalaiskylässä. Yritys myy eri tasoisia palvelupaketteja, joihin sisältyy vähimmillään juurien selvitystyö, tarkkan juuri-alueen tai paikan kartoitus, puhelinkonsultaatio ja kirjallinen materiaali historiallisine karttoineen. Seuraavan tason palvelu sisältää lisäksi self drive -paketin, jossa on myös tarkat paikkakoordinaatit käyntikohteille. Yhden, kahden tai kolmen päivän matkapaketit sisältävät yksityiskuljetukset, sukututkijan ja sertifioitun matkaoppaan palvelut ja vierailut sukhistoriaan liittyvissä paikoissa. Yritys hoitaa myös

mahdollisten selvitystyössä löytyneiden sukulaisten ennakkokontaktointiin asiakkaan niin toivoessa. (My Ireland Family Heritage 2023.)

My Ireland Family Heritagen yrittäjä kertoo yrityksen esittelyvideolla käyvänsä aina ennen asiakkaan saapumista henkilökohtaisesti paikan päällä sukhistoriaan liittyvissä käyntikohteissa. Tällä käytännöllä varmistetaan, että esimerkiksi jonkin pienen kylän kirkko on varmasti avoinna juuri silloin, kun asiakas saapuu kohteeseen. (My Ireland Family Heritage 2023.)

My Ireland Family Heritage on tuottanut monia juurimatkailuvideoita YouTubeen. Esimerkiksi [”Unveiling Your Irish Roots: A Journey Through Ancestral Footsteps”](#) -mainosvideo (2019) kuvaa hyvin juurensa löytäneen asiakkaan tunnetilaa, johon juurimatkaa suunnittelevien on helppo samaistua. Videoiden katselukertojen määrä vaihtelee suuresti eri videoiden välillä. Yhdellä kolme kuukautta sitten julkaistulla videolla on 511 katselukertaa (elokuu 2023), kun taas joidenkin vuosi sitten julkaistujen videoiden katselukerrat jäävät muutamiin kymmeneen. Palaute palveluista on erinomaista: Tripadvisorissa yritykselle annetuista 188 arvionsta 186 on tasoa ”Excellent” (Tripadvisor 2023).

Irlantilainen lentoyhtiö Aer Lingus myy kuuden, seitsemän ja kahdeksan yön lomapaketteja juurimatkailijoille, jotka tulevat Yhdysvalloista Irlantiin. Pakettiin sisältyy lennot, vuokra-auto, majoitus aamiaisella paikallisuutta korostavissa B&B-majataloissa, 90 minuutin henkilökohtainen tapaaminen sukututkijan kanssa sekä sisäänpääsy [EPIC The Irish Emigration Museumiin](#) ja [The Irish Family History Centreen](#). (Aer Lingus 2023.)

B&B Ireland on yksityisomistuksessa olevien B&B-majatalojen myynti- ja markkinointisivusto. Yksi majatalolomien teemoista on *Ancestry*, ja teeman alla on tarjolla kolme majataloa. Näillä majoittajilla on kattava paikallishistorian ja seudulla asuneiden sukujen tuntemus. He auttavat juurimatkailijoita etsinnöissä eteenpäin myös antamalla tietoa paikallisista museoista, kirjastoista, kulttuuriperintökohteista ja kirkkoista. (B&B Ireland 2023.)

Choose an Ancestry Seekers B&B from the list below:

Property Name	Location	Rating
Rocklands House	Kinsale, Co. Cork	★★★★
Samuel's Heritage	Waterford, Co. Waterford	★★★★
West Coast House	Achill Island, Co. Mayo	★★★

Kuva 3. Kuvakaappaus B&B Irelandin juurimatkailuun sopivista majoituskohteista.

Dublinissa sijaitsevassa The Shelbourne Hotelissa työskentelee tiettävästi maailman ainoa Genealogy Butler. Historiallinen luksushotelli tarjoaa asiakkailleen lisämaksullista sukututkimus-/konsultaatiopalvelua ja sen pohjalta tehtyä matkaohjelman suunnittelupalvelua. Huonevarauksen tehtyään asiakas voi täyttää palvelupyyntölomakkeen ja toimittaa sen hotelliin. Genealogy Butlerin tunnin mittainen palvelu veloiteetaan huonelaskun yhteydessä. (Marriott International 2023.)

Ireland Family History on Tourism Irelandin ylläpitämä Facebook-sivu. Se ylläpitää keskusteluyhteyttä seuraajiensa kanssa mm. esittämällä irlantilaisiin juuriin liittyviä kysymyksiä. Vastauksia saadaan pääsääntöisesti runsaasti; esimerkiksi 29.9.2023 postattuun kysymykseen ”Mikä oli suurin yllätys, jonka löysit tutkiessasi irlantilaista perimääsi?” tuli 1820 kommenttia. Yksi oli löytänyt itselleen velipuolen, joku toinen ei tiennyt lainkaan omaavansa irlantilaista geeniperimää, vaikka sen osuus oli 40 %. Joku oli saanut vahvistuksen isänsä kertomille tarinoille, ja useampi irlantilaiseksi taustaansa luullut oli saanut tietää olevansa geeniperimältään skotlantilainen. (Tourism Ireland 2023b.)

New Yorkista käsin toimiva, irlantilaisyhteisöille suunnattu Irish Central -niminen digitaalisen median yhtiö on perustanut ”Irish Heritage Tree” -ohjelman yhteistyössä hyväntekeväisyysjärjestö Tree Council of Irelandin kanssa. Irish Heritage Tree tarjoaa mielenkiintoisen mahdollisuuden irlantilaistaisille ihmisille ylläpitää yhteyttä juuriinsa. Ohjelman kautta ostetaan puun taimi, joka istutetaan Irlantiin ja omistetaan

ostajan toivomalle, irlantilaiset sukujuuret omaavalle henkilölle. ”Native trees” - puita on istutettu elokuun 2023 loppuun mennessä yhteensä noin 3500 kappaletta. Puusta saa todistuksen, jonka ostaja voi antaa lahjaksi vaikkapa irlantilaistaustaiselle isovanhemmalleen. Yksi puu ja todistus kehystettynä maksaa noin 100 dollaria, ja useammasta puusta saa tuntuvan alennuksen. (Irish Heritage Tree 2023; Irish Central 2023.)

Irlannissa ollaan parhaillaan kehittämässä matkailijoita palvelevaa AR-teknologiaa. Dublin City Council on julkaissut lisätyn todellisuuden kartan, johon pääsee Dublin Discovery Trails -sovelluksen kautta. Sovelluksen käyttäjät voivat kokea vuorovaikutteisen vierailun esimerkiksi juurimatkailijoita kiinnostavassa EPIC The Emigration - museossa. (Micalizzi 2023.)

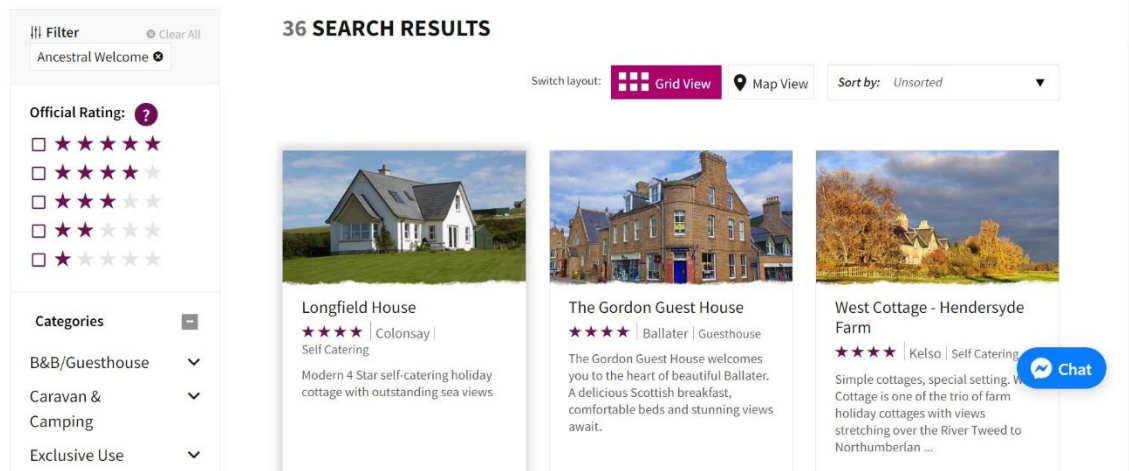
Irlantilaisia sukujuuriaan etsivä voi kääntyä halutessaan myös vapaaehtoisten auttajien puoleen. IrelandXO on vapaaehtoisista henkilöistä koostuvan tiimin ylläpitämä ”ilmoitustaulu”, jossa voi maksutta kysyä neuvoa sukujuurten selvittämisessä tai jakaa oman tarinansa. (IrelandXO 2023.) Runsaasti taustatietoa selvittämiseen antaa myös [Irish Genealogy Toolkit](#) -sivusto, jota ylläpitää sukututkimukseen erikoistunut toimittaja Claire Santry.

4.3 Skotlanti: juurimatkailupalvelujen runsaudensarvi

Skotlantia voidaan kiistatta pitää yhtenä juurimatkailun benchmarking-alueista. DNA-testejä tuottavan Ancestry:n juurimatkailun edelläkävijöitä käsittelevässä blogikirjoituksessa (2016) Skotlanti on mainittu ensimmäisenä. Noin 50 miljoonalla Skotlannin ulkopuolella asuvalla ihmisellä on skotlantilaisia sukujuuria, ja juurimatkailu on tärkeä osa Skotlannin matkailuelinkeinoa. (Ancestry 2016.)

Vuonna 2009 Skotlannissa otettiin käyttöön teemavuosimalli, jonka myötä matkailu-, kulttuuri- ja muiden alojen organisaatiot siirtyivät tuotteistamaan ja markkinoimaan palvelujaan yhteisen vuositeeman alle. Visit Scotlandin tuottama markkinoinnin työkalupakki auttaa organisaatioita viestimään teemavuodesta yhdenmukaisesti. Juurimatkailijoita puhutteleva Homecoming Scotland on ollut teemana vuosina 2009 ja 2014. Vuonna 2014 teemavuoteen sisältyi yli 1000 teematapahtumaa muun muassa taiteen, kulttuurin, ruoan ja juoman, luonnon ja historian saralla. (Visit Scotland 2023a.)

Visit Scotlandin nettisivustolla juurimatkailuteema on helposti löydettävissä *Things to do* -valikon alta (*Ancestry*). Sieltä juurimatkaa suunnitteleva johdatetaan esimerkiksi varaamaan majoitus ”Ancestral Welcome” -filtterin avulla juurimatkailuun parhaiten soveltuviin majoitusliikkeisiin (kuva 4). Ancestry-sivulla on myös tietoa klaaneista ja valmiita matkaohjelmaehdotuksia juurimatkailijoille. (Visit Scotland 2023b.)

Kuva 4. Kuvakaappaus Visit Scotlandin Ancestral Welcome -filtteröidyltä sivulta

Visit Scotland on koostanut erinomaisen ohje- ja työkalusivun juurimatkailun kehittämistä kiinnostuneille matkailualueille ja -organisaatioille. Kehittäminen kannattaa, sillä juurimatkailijoiden viipymä on keskimäärin muita matkailijoita pidempi, ja he matkustavat keskimääräistä useammin sesongin ulkopuolella. Juurimatkailijat liikkuvat muita matkailijoita laajemmalla alueella, jolloin matkailusta saatavaa tuloa jakautuu myös suurten matkailijavirtojen suosimien alueiden ulkopuolelle. Koska juurimatkailijoilla on vahva tunneside Skotlantiin, heidät saadaan muita matkailijoita helpommin palaamaan sinne takaisin. (Visit Scotland 2023c.)

Näiden faktojen pohjalta voidaankin sanoa, että juurimatkailulla ja sosiokulttuurisesti ja taloudellisesti kestäväällä matkailulla on selkeä yhteys. Ympäristönäkökulmasta on kuitenkin huomioitava, että Skotlantiin ulkomailta tulevista juurimatkailijoista suuri osa lentää sinne Pohjois-Amerikasta tai Australiasta.

Skotlannissa on erityisen runsaasti juurimatkailupalveluja tuottavia tai niitä tukevia organisaatioita. Koska Matka juurille Vakka-Suomi -hankkeen tutustumismatka suuntautui Skotlantiin, palveluja ei kuvata tässä raportissa laajasti. Tässä kuitenkin listattuna muutama esimerkki linkeineen lisätiedon äärelle:

- [Hidden Deeside Tours](#), Skotlannin Ylämaan paikallishistoriaan pohjautuvia retkiä järjestävä yritys, osallistujamäärä 1-4 hlöä
- [Shetland Family History Society](#), Shetlandinsaarten sukujuuritutkimukseen erikoistunut yhdistys, joka auttaa sukututkimuksessa ja järjestää esim. shetlantilaisiin sukunimiin liittyviä tapahtumia
- [Mary's Meanders](#), räätälöityjä yhden päivän retkiä asiakkaan juuripaikkoihin järjestävä yritys, osallistujamäärä alk. 1-4 hlöä, sisältää käynnin hautausmaalla
- [Strathspey Tours](#), sekä sukututkimukseen että asiakkaan perheen lähempään menneisyyteen liittyviä matkoja tuottava yritys
- [Robbie Mac Tours & Ancestry](#), sukututkimuspalveluja, juurimatkasuunnittelua (ohjelma sisältää mm. klaaniaktiviteetteja), sukulaisten tapaamisjärjestelyjä ja opastettuja kierroksia tuottava yritys

4.4 Puola: juutalaisen kulttuuriperinnön juurille

Puola on esimerkki uskontoon pohjautuvasta juuri- ja kulttuurimatkakohdeesta sekä siitä, että joidenkin juurimatkailejoiden vanhempien, esivanhempien tai muiden sukulaisten maasta lähtö on jouduttu tekemään pakon ja hengen säilyttämisen vuoksi. Puolan juurimatkailejalle ominainen ja merkittävä osa-alue on juutalaisuuteen ja juutalaiseen kulttuuriin pohjautuva matkailu.

Varsovassa juutalaisten juuri- ja muiden kulttuurimatkailejoiden suosima vierailukohde on [Polin-museo](#), jossa kerrotaan Puolan juutalaisten historiasta ja kulttuurista 1000 vuoden ajalta. Museo voitti Vuoden eurooppalaisen museon palkinnon vuonna 2016. Museo tarjoaa myös muutamia virtuaaliesittelyjä, esimerkiksi tutustumismatkan juutalaiseen ruokakulttuuriin. (Polin 2023.)

Krakovassa juutalaiset juurimatkaileijat vierailevat yleensä Kazimierzin kaupunginosassa, joka kasvoi 1300-luvulla juutalaisyhteisön alueeksi. Kazimierzissa sijaitsee muun muassa useita synagogia, kaksi juutalaista hautausmaata, Szeroka-katu ja juutalaismuseo [Galicja](#). (Visit Krakow 2023.) Siellä on myös monia kosher-ravintoloita ja -ruokakauppoja. Ravintoloissa matkailijoille esiintyy usein paikallinen klezmer-musiikkia soittava yhtye. Nykypäivän Krakovassa on enää vain noin 140 juutalaista

asukasta, mutta muun muassa kulttuurimatkailun - ja erityisesti aitoutta vaativan juurimatkailun - avulla juutalainen kulttuuri on edelleen aistittavissa.

Moni juurimatkailija käy Krakovasta käsin [Auschwitz-Birkenaun keskitysleirimuseossa](#), jonne järjestetään monien matkailuyritysten toimesta päivittäin ryhmäretkiä. Museo ylläpitää aihepiiriinsä liittyvää, ainutlaatuisen laajaa kirjakauppaa, joka toimii myös verkkokauppana.

Sosiokulttuurisesta näkökulmasta vastuullisimpina yrityksinä ja oppaina juutalaisuuteen liittyvissä matkailutuotteissa voidaan pitää niitä, joiden omat juuret linkittyvät juutalaisuuteen, tai jotka ovat muuten erityisen perehtyneitä juutalaisen kulttuuriin ja toisen maailmansodan tapahtumiin. Tällaisia ovat vaikkapa opastus- ja sukututkimuspalveluja tarjoava [Polin Travel](#) sekä retkiä tuottava [Cracow Jewish Tours](#).

Puolasta on kautta aikojen muutettu ja muutetaan aktiivisesti muualle työn ja paremman toimeentulon perässä. Siksi juutalaisen kulttuurin teema ei ole ainoa, jolla houkutellaan juurimatkailijoita. Esimerkiksi [Polish Origins](#) -niminen toimisto tarjoaa sukututkimuspalvelujen lisäksi teemallisia kulttuuri- ja juurimatkoja Puolan eri osiin. Teemana on muun muassa puolalainen joulu. Juurimatkoja tarjotaan myös virtuaalisesti puolalaisjuurisille henkilöille, jotka eivät itse pysty matkustamaan Puolaan, tai jotka haluavat ensin varmistua, että heidän etsimiään paikkoja tai ihmisiä on mahdollista löytää. Virtuaalisiin juurimatkoihin kuuluu matkanjärjestäjän edustajan käymä ja eri tavoin (videot, valokuvat, asiakirjat) dokumentoitu matka asiakkaan sukhistoriaan kuuluviin paikkoihin. (Polish Origins 2023.)

4.5 Tanska: Case Danish Heritage Tours

Tanskalainen Henriette Kragh Brink on perustanut juurimatkailuun erikoistuneen yrityksensä Danish Heritage Tours vuonna 2013. Yrittäjä on sukhistoriaan erikoistunut historioitsija ja auktorisoitu matkaopas. (Danish Heritage Tours 2023.)

Kragh Brinkin yksittäisille asiakkaille tuottamat juurimatkat räätälöidään yksilöllisesti, ja siksi niiden hinta vaihtelee. Nettisivuilla annetaan esimerkkihinnaksi kahden hengen kolmen päivän paketille 17 500 DKK eli noin 2350 €. Hinta on maapaketille, eli siihen ei sisälly lentoja kohteeseen. (Danish Heritage Tours 2023.)

Juurimatkapakettiin kuuluu yleensä

- räätälöity opastettu kierros autolla tai pikkubussilla alueille, joista asiakkaan esivanhemmat ovat kotoisin (Kragh Brinkillä on itsellään kaupallisen ajon mahdollistava lupa 1-8 henkilön kuljettamiseen vuokra-autolla)
- majoitus 3- ja 4-tähden hotelleissa, suosien [Small Danish Hotels](#) -markkinointiketjuun kuuluvia yksityisiä ja yksilöllisiä majoituspaikkoja
- lounaat ja illalliset paikallisissa ravintoloissa ja majataloissa, joissa tarjoillaan ensisijaisesti perinteistä tanskalaista ruokaa
- vierailu ulkoilmamuseossa, joka esittelee tanskalaisten elämää 1800-luvulla
- kuljetukset lentokentältä/hotellilta tarvittaessa
- ammattitaitoinen opastus kierroksen aikana
- ennakkotyö, johon kuuluu mm. sijaintitietojen hankinta taloille, maatiloille, kouluille, kirkkoille jne., jotka ovat asiakkaille merkityksellisiä

Kragh Brinkin mukaan juurimatkailu poikkeaa muusta matkailusta erityisesti siinä, että sen tuottamisessa tarvitaan erittäin yksilöllistä palvelua. Oppaan ja asiakkaan välinen suhde muodostuu usein henkilökohtaiseksi, ja sen vuoksi työ on kovin palkitsevaa. Moni asiakas liikuttuu juurimatkallaan kyyneliin, mikä puolestaan liikuttaa ja palkitsee Kragh Brinkiä tehdystä työstä. Juurimatkailun kehittäminen voi kehittää myös paikallisyhteisöjä; esimerkiksi paikallisasukkaat saattavat alkaa ymmärtää paremmin oman alueensa menneisyyttä. Juurimatkailijoihin suhtaudutaan kaikkialla positiivisesti, sillä heillä on aito kiinnostus matkakohdettaan kohtaan. (Kragh Brink 2023.)

Kragh Brink on viimeisten kymmenen vuoden aikana huomannut, että juurimatkailu kiinnostaa ihmisiä koko ajan enemmän. Hän uskoo sen suosion kasvuun myös tulevaisuudessa. Aiemmin suurin osa hänen asiakkaistaan oli eläkeläisiä, mutta nykyisin hänellä on myös nuorempia asiakkaita. Nuorempien ihmisten kiinnostuksen kasvu johtuu ainakin osittain arkistojen digitalisoinnista, tiedon löytymisen helpottumisesta ja juurien etsimistä käsittelevien tv-sarjojen suosiosta. Danish Heritage Toursin asiakkaat tulevat pääasiassa Yhdysvalloista, Kanadasta, Australiasta ja Uudesta Seelannista. (Kragh Brink 2023.)

4.6 Ruotsi: Skaraborg

Skaraborg on Vänern- ja Vättern-järvien väliin jäävä alue Ruotsissa. Vuonna 2018 alueelle perustettiin yhdistys, Adventure Skaraborg Society, jonka tavoitteena on vahvistaa Skaraborgin alueelta siirtolaisina lähteneiden henkilöiden jälkeläisten sidettä Ruotsiin ja Skaraborgiin sekä mahdollistaa jälleenkohtaamisia sukulaisten kesken. Yhdistys ja sen toiminta ovat vuosina 2017-2018 toteutetun kehittämishankkeen tuotos. (Adventure Skaraborg Society 2023.)

Juurimatkoja Skaraborgiin markkinoidaan ruotsalaisen Go Nature Tripin kautta. Go Nature Trip on pienten paikallisten yritysten verkosto, jonka missiona on suojella Ruotsin maaseutua sekä edistää pienimuotoisessa maaseutumatkailussa esiin nousevia luonto- ja kulttuuriarvoja. Kestävän kehityksen huomioiminen toiminnassa on verkostolle tärkeää. (Go Nature Trip 2023.)

Juurimatkat Skaraborgiin ovat yksi monista Go Nature Tripin nettisivustolla esiteltävistä tuotteista. Sivusto toimii matkan suunnittelun apuna esimerkiksi matkailuautolla Ruotsissa liikkuville, kalastusmatkaa suunnitteleville tai historiasta ja kulttuurista kiinnostuneille matkailijoille. Ideat soveltuvat erinomaisesti juurimatkailijoille niiden paikallisuuden ja autenttisuuden vuoksi. Varsinaisesta juurimatkailusta sivustolle on kirjoitettu [kolme artikkelia](#). (Go Nature Trip 2023.)

Go Nature Tripin myyntituotteet esitellään erillisellä Go Nature Market -sivustolla. Hakusanalla *genealogy* löytyy tällä hetkellä (lokakuu 2023) yksi tuote, joka on pienyritys Cross Baltica Sweden AB:n tuottama paketti [Genealogy trip to discover your Swedish roots](#) (kuva 5). (Go Nature Market 2023.)

Home / Experiences and activities / Genealogy trip to discover your Swedish roots

Genealogy trip to discover your Swedish roots

Price from: 1,490kr

Why not connect with your Swedish root and family in the countryside! What better family activity is there than outdoor cooking? Cook together and tell each other stories about your family.

Place: Ödevata Gärdshotell & Fiskecamp (Ödevata Countryside Hotel & Fishing Camp)

Price: from 1490 SEK / pers incl. 1 overnight stay in a double room at Ödevata Countryside Hotel with breakfast and outdoor cooked dinner. Beverages will be charged extra.

Number of participants: min. 12 people

Scroll down for more information!

Kuva 5. Kuvakaappaus ruotsalaisen 1 vrk:n mittaisen juurimatkatuotteen esittelystä

4.7 Saksa: satamakaupunkien maastamuuttomuseot

Saksassa on kaksi maastamuuttoon keskittyntä museota, joista toinen sijaitsee Hampurissa ja toinen Bremerhavenissa. Bremerhavenista on lähtenyt laivalla muihin maihin yli 4 miljoonaa saksalaista vuosien 1830 ja 1974 välisenä aikana. [Deutsches Auswandererhaus Bremerhaven](#) -museo tarjoaa esivanhempiensa taustaa selvittäville muun muassa mahdollisuuden kokea 18 erilaisen emigranttitarinan myötä kuvitteellisen laivamatkan Saksasta Yhdysvaltoihin 1850-, 1880- ja 1920-luvun olosuhteissa. (Bremen Tourismus 2023.)

[Hampurin maastamuuttomuseo](#) mahdollistaa juurimatkoille paitsi pääsyn pysyviin ja vaihtuviin näyttelyihin ja niiden audioguide-opastuksiin myös lähes 6 miljoonan Hampurista lähteneen laivamatkustajan rekisteriin. Museokävijöiden käytössä on maksutta myös Ancestry-sukututkimusverkkopalvelu. Nach Amerika -nimisessä ravintolassa tarjoillaan saksalaisen keittiön klassikkoannoksia. Ravintolan pöydät ja penkit ovat kopioita 1910-luvun kalusteista. (Auswanderermuseum BallinStadt Hamburg 2023.)

4.8 Thaimaa: Nativeland Visit -tapahtumat adoptoiduille juurimatkoilijoille

Adoptoitujen ihmisten juurimatkat biologisille juurille pohjautuvat toisenlaisiin lähtökohtiin kuin syntymäperheessään kasvaneiden ihmisten juurimatkat, koska omiin varhaisvaiheisiin liittyvässä elämäntarinassa on useimmiten aukkoja. Usein juurimatkoilta haetaan vastauksia paitsi siihen, kuka minä olen, myös siihen, miksi biologiset vanhempani ovat antaneet minut pois (Alanko & Ahlfors 2023).

Interpedia ry toimii Suomen adoptiolautakunnan valtuuttamana adoptiopalvelunantajana kansainvälisissä adoptioissa. Adoption jälkipalveluun kuuluu mm. juuriin ja juurimatkaan liittyvä pohdinta adoptoitujen kanssa sekä juurimatkaan liittyvät käytännön järjestelyt syntymämaan viranomaistahojen kanssa. (Interpedia 2023.)

Interpedian jälkipalvelun sosiaalityöntekijöiden Sanna Alangon ja Linn Ahlforsin (2023) mukaan matka adoptoidun synnyinmaahan on aina juurimatka, vaikka siellä ei etsittäisikään biologisia sukulaisia tai vierailta omaan henkilöhistoriaan liittyvässä lastenkodissa tai sijaisperheessä. Joka tapauksessa juurimatkoilija aistii synnyinmaataan - kuulee, näkee, tuntee, maistaa ja haistaa - ja viettää aikaa sen miljöössä ja kulttuurissa. Yleensä se herättää todella paljon tunteita. Tunnekokemuksen voimakkuutta kuvastaa se, että sosiaalityöntekijät eivät suosittele juurimatalle lähtemistä yksin. (Alanko & Ahlfors 2023.)

Kansainvälisen adoption lähtömaassa Thaimaassa on järjestetty vuodesta 1992 alkaen 3-4 vuoden välein adoptioperheille tarkoitettuja Nativeland Visit -tapahtumia. Satoja juurimatkoilijoita saapuu tuolloin paikalle eri puolilta maailmaa. Tapahtuman tarkoituksena on tehdä adoptoidut ylpeiksi thaimaalaisista juuristaan, opettaa heille synnyinmaan kulttuuria ja saada heidät ymmärtämään, ettei heidän taustassaan ole mitään salattavaa tai pelättävää. Monia juhlallisuuksia sisältävä tapahtuma on viikon mittainen. (Dellisanti 2015.)

Ohjelmaan kuuluu tervetulojuhla, jossa on mukana myös valtiojohtoa, kulttuuriesityksiä, urheilua, luentoja sekä omaan juuriseutuun ja lastenkotiin tutustumista. Juuriseutretkellä on oma, kyseisen alueen paikalliskulttuuriin kuuluva ohjelma, jonka puitteissa osallistujat pääsevät esimerkiksi osallistumaan riisinviljelyyn. Myös ruokakulttuuriin perehtyminen on tärkeä osa tapahtumaa. Juurimatkoilijaviikko huipentuu yhteiseen loppujuhlaan, johon osallistujat tuottavat itsekin ohjelmaa. (Alanko & Ahlfors 2023.)

Thaimaan Native Land Visit -tapahtumaan sisältyy ”live like a local” -ajatteluun pohjautuvia ohjelmalveluja. Asioita ei mennä ainoastaan katsomaan, vaan juurimatkailijat saavat myös itse osallistua tekemisen kautta paikalliseen arkeen ja juhlaan. Tällaisten palvelujen tuottamisessa tarvitaan myös monia matkailualan ulkopuolisia toimijoita, kuten maanviljelijöitä ja perinteisten käsityöammattien harjoittajia. Ohjelmakokonaisuudessa korostuvat paikallisuus ja aineeton kulttuuriperintö. Juurimatkailijat mielletään pikemminkin vieraisiksi kuin matkailijoiksi.

4.9 Kotiseutumatkat pakkoluovutettuun Karjalaan

Suomalaisten juurimatkailussa merkittävänä taustatekijänä on talvi- ja jatkosotaan liittyneet väestön evakuoinnit ja pakkomuutot Karjalasta, Kuusamosta, Sallasta, Petsamosta ja Suomenlahden ulkosaarilta maan muihin osiin. Evakuoitujen ihmisten ja heidän jälkeläistensä juurimatkoja pakkoluovutetuille alueille kutsutaan yleisimmin kotiseutumatkoiksi. Yleisimmin kohteena on ollut Karjala.

Evakkolapset ry on sodan vuoksi kotinsa jättämään joutuneiden yhdistys, jonka perustajat olivat lapsia talvi- ja jatkosodan aikana (Evakkolapset ry 2023). Yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja Lauri Kosonen on ollut monesti mukana yhdistyksen tekemillä ryhmäjuurimatkoilla pakkoluovutettuun Karjalaan. Hän on myös käynyt muutaman kerran omaan sukuhistoriaansa liittyvillä paikoilla. Matkat alkoivat 1990-luvun alkupuolella, ja viimeisin tehtiin juuri ennen korona-ajan alkua. (Kosonen 2023.)

Kososen (2023) mukaan tärkeintä kotiseutumatkoilla on ollut omien kotipaikkojen näkeminen; missä kunnossa ne ovat, mitä paikalle kuuluu nyt ja mitä siellä on pystytty suomalaisten toimesta tekemään. Kotiseutumatkailijat ovat esimerkiksi hoitaneet hautausmaita ja pystyttäneet niille muistomerkkejä. Matkoilla on majoitettu hotelleissa, joista osa on vanhoja suomalaisia hotelleja. Matkat ovat olleet vahvasti nostalgian siivittämiä. On ollut riipaisevaa kuulla kanssamatkustajina olleiden evakkojen kertomuksia ja katsella bussin ikkunasta heidän jälleenrakentamiaan taloja. Jotkut ovat päässeet kotiseutumatkan aikana käymään entisessä kodissaan myös sisällä. (Kosonen 2023.)

Myös monet evakkojen jälkeläiset ovat halunneet lähteä katsomaan paikkoja, joista vanhemmat sukulaiset ovat kertoneet. Rakennusten ja hautausmaiden lisäksi on haluttu nähdä luontoa - esimerkiksi kulleropeltoja - josta suvussa on usein puhuttu.

Vaikka seuraavilla sukupolvilla ei ole omakohtaista kokemusta suvun juuripaikoista, ovat muistot välittyneet monille. (Kosonen 2023.)

Omien kotiseutumatkojensa suurin anti Kososelle on ollut yleisymmärrys suvun juuripaikoista ja palasten saaminen omaan elämäntarinaansa. Matkat ovat myös aukaisseet aiempien sukupolvien ajatusmaailmaa, esimerkiksi sitä, miksi ukki puhui asioita joita hän puhui. On helpompi ymmärtää esivanhempien sodan jälkeistä elämää, kun on nähnyt, mitä he ovat joutuneet jättämään taakseen sodan vuoksi. (Kosonen 2023.)

Venäjän nykytilanteen vuoksi juurimatkoja pakkoluovutetuille alueille ei ole mahdollista toteuttaa pitkään aikaan. Onkin suuri kysymys, miten ja missä evakkojen jälkeläisille voitaisiin luoda matkailupalveluja, jotka edes jollain tasolla täyttäisivät valtavaa juurimatkailun aukkoa.

4.10 Kurkistus kotimaahan: Suomen Siirtolaisuusmuseum

Suomen Siirtolaisuusmuseum on siirtolaisuuden kulttuurikeskus, joka tallentaa, säilyttää ja esittelee muuttoliikkeisiin liittyviä ilmiöitä. Ulkomuseoalueelle on siirretty eri puolilta maailmaa asuinrakennuksia, jotka kertovat tarinoita suomalaissiirtolaisten asumisesta ja elämästä. Museum on toiminut Peräseinäjoella vuodesta 2006 alkaen. (Suomen Siirtolaisuusmuseum 2023.)

Isolla osalla museon kävijöistä on ulkomaille - yleensä Pohjois-Amerikkaan tai Australiaan - aikoinaan lähtenyt sukulainen. Vierailijat ovat tyypillisesti myöhäiskeskäikäisiä tai vanhempia ja kiinnostuneita oman sukunsa tarinasta. Kävijöistä suurin osa on Suomesta, mutta museoon tullaan myös kaukaa ulkomailta. (Vannesluoma 2023.)

Museon rakennuksiin liittyvää historiatietoa on asiakkaiden saatavissa paitsi suullisen opastuksen muodossa myös QR-koodien kautta. Museokävijöille on lisäksi tarjolla videoita Yle Arkistosta. Esimerkiksi Australiasta tuodussa sokeriruokoleikkaajien talossa on QR-koodin takana linkki videoon, jossa kerrotaan elämästä sokeriruokofarmilla. (Vannesluoma 2023.)

Museotoiminnan lisäksi Suomen Siirtolaisuusmuseum Tuki ry on perustanut Peräseinäjoen kappeliseurakunnan kanssa Ulkosuomalaisten muistolehdon. Se on tarkoitettu viimeiseksi leposijaksi niille suomalaissiirtolaisille ja heidän jälkeläisilleen, jotka

haluavat tulla siunatuiksi tuhkauurnassa Suomen maaperään. (Suomen Siirtolaisuusmuseo 2023.)

5 Muuta mielenkiintoista

Siirtolaisuusinstituutti on tuottanut Suomesta juuriaan etsiville [oppaan](#), jossa kerrotaan muun muassa maastamuutosta ja sen dokumentoinnista, kirkonkirjoista ja yleisimpien sukunimien muuttamisesta suomenkielisestä englanninkieliseksi. Julkaisun lopussa on kattava linkkilista lisätiedon äärelle. (Uschanov, Björklund & Korkiasaari 2013.) Osa tiedoista saattaa kuitenkin jo tarvita päivitystä, sillä julkaisu on kymmenen vuotta vanha.

Seurakunnat ovat juurimatkailun kehittämisessä tärkeä yhteistyökumppani paitsi kirkonkirjojen myös hautausmaiden vuoksi. Moni juurimatkailija on kiinnostunut käymään esivanhempansa haudalla, jos sellainen onnistutaan löytämään. Hautatietojen digitalisointi helpottaa olennaisesti tietojen etsimistä. [Hautahaku](#)-verkkopalvelussa ovat tällä hetkellä (lokakuu 2023) mukana Espoon, Helsingin, Kuopion, Porin, Tampereen ja Vaasan seurakuntayhtymät sekä Hyvinkään, Nokian, Seinäjoen ja Ylöjärven seurakunnat, ja sieltä löytyy noin 830 000 hautapaikan tiedot (Hautahaku.fi 2023).

Virtuaalitodellisuuden, pelillisyyden ja geenitutkimuksen yhdistäminen voi avata tulevaisuudessa mielenkiintoisia mahdollisuuksia uudenlaisten virtuaalisten juurimatkailuelämysten tuottamiseen. Tällä hetkellä visioidaan esimerkiksi sitä, että DNA-testin tuloksen saamisen yhteydessä asiakas voisi tilata VR-ohjelman, jonka avulla hän pystyisi olemaan vuorovaikutuksessa ”digitaalisen esivanhempansa” kanssa. (Li 2023.)

6 Lopuksi

Tähän raporttiin haetun aineiston ja tehtyjen haastattelujen pohjalta voidaan todeta, että juurimatkailijoille tarjotaan palveluja, joiden avulla he voivat oppia lisää omasta sukuhistoriastaan, siihen liittyvistä paikoista ja kyseisen seudun menneestä ja nykyisestä elämäntavasta ja kulttuurista. Keskiössä ovat paikallisuus ja kokemuksellisuus. Juurimatka voi sisältää esimerkiksi vierailuja entisissä omissa tai esivanhempien kotipaikoissa, kylien tai kaupunkien tutkimista, vanhoissa kirkoissa ja hautausmailla

Juurimatkailu on hyvin henkilökohtaista ja usein myös emotionaalista, sillä se voi auttaa ymmärtämään paremmin omaa identiteettiä ja sukuhistoriaa. Juurimatkailun ominaispiirteisiin kuuluu myös se, että juurimatkailijalla on aina jonkinlainen tunne-side matkakohteeseensa, vaikka hän ei olisi käynyt siellä koskaan aiemmin.

Paikallisuus on juurimatkailun kulmakivi. Matkailijat hakeutuvat omille tai esivanhempiansa aiemmille kotipaikoille ja sukukyliin etsimään palasia elämäntarinaansa kunkin paikan ainutlaatuisuuden kautta. Tässä piilee sukujuurimatkailun voima: se ei ainoastaan tarjoa tietoa, vaan myös tunnetta ja yhteyksiä. Juurimatkailun kohdealueiden näkökulmasta on merkittävää myös se, että matkailijoiden kiinnostus omiin juuriin ja menneisiin aikoihin voi auttaa säilyttämään ja vaalimaan alueellisia perinteitä ja kulttuuria.

Kansainvälisen matkailun näkökulmasta tarkasteltuna juurimatkailun ilmiöllä on vahva yhteys moniin Visit Finlandin esille nostamiin tuotekehitysteemoihin, kuten esimerkiksi ruoka-, kulttuuri-, luonto- ja hyvinvointimatkailuun (ks. Visit Finlandin julkaisujen [teemat](#)). Myös kestävä matkailu ja juurimatkailu linkittyvät monin tavoin yhteen. Kun matkailualueella parannetaan juurimatkailun edellytyksiä, voidaan samalla ylläpitää ja tuotteistaa paikallista elävää perintöä. *Live like a local*- ja *Finnish Happiness* -teemojen voidaan olettaa puhuttelevan matkailijoita, jotka haluavat löytää yhteyden suomalaisiin juuriinsa ja juuripaikkoihin.

Ihmisen on tärkeä ymmärtää sitä, mistä hän tulee. Menneen tutkiminen voi lisätä ymmärrystä siitä, miksi toimimme ja reagoimme tietyllä tavalla. (Juusola 2023, 11-20.) Tutustuessaan sukunsa menneisyyden maisemiin juurimatkailija saattaa samalla löytää uuden palasen omaan tarinaansa.

Parhaimmillaan juuri-identiteetti vahvistuu niin, että juurimatkailijan matkakohde voi ajan myötä muuttua hänen uudeksi kesämökki- tai jopa asuinpaikkakunnakseen. Muuttoliikkeen ympyrä sulkeutuu, kun juurimatkailija palaa takaisin esivanhempiansa maille.

Lähteet

Painetut

Dallen, J.T. 2021. Cultural Heritage and Tourism: An Introduction. Channel View Publications. 2nd edition, 442-460.

Juusola, A. 2023. Taakka vai turva? Mitä kannan mukanani menneiltä sukupolvilta. Helsinki: Kirjapaja.

Sähköiset

Adventure Skaraborg Society 2023. Viitattu 10.10.2023. <https://adventureskaraborg.com/>

Aer Lingus 2023. Ireland: Discover your roots. Viitattu 31.8.2023. <https://www.aerlingusvacationstore.com/vacations/ireland-discover-your-roots>

Accredited Genealogists Ireland 2023. Viitattu 30.8.2023. <https://accreditedgenealogists.ie/>

Ancestry 2016. Heritage Travel: Connecting With Your Family's Past. Viitattu 6.10.2023. <https://blogs.ancestry.com/cm/ancestry-tourism-traveling-to-your-familys-past/>

Associazione di Promozione Sociale Raíz Italiana 2019. Guida alle radici italiane Vol 1. Un viaggio sulle tracce dei tuoi antenati. Viitattu 21.8.2023. <https://www.raizitaliana.it/guida-alle-radici-italiane-v2/?lang=en>

Associazione di Promozione Sociale Raíz Italiana 2021. Guida alle radici italiane Vol 2. Un viaggio sulle tracce dei tuoi antenati. Viitattu 21.8.2023. <https://www.raizitaliana.it/guida-alle-radici-italiane-v2/?lang=en>

Associazione di Promozione Sociale Raíz Italiana 2023. Discover your roots, experience Italy. Viitattu 21.8.2023. <https://www.raizitaliana.it/>

Auswanderermuseum BallinStadt Hamburg 2023. Viitattu 24.8.2023. <https://www.ballinstadt.de/en/>

B&B Ireland 2023. Ancestry Seekers Bed and Breakfasts. Viitattu 31.8.2023. <https://www.bandbireland.com/themed-holidays/ancestry-seekers-homes>

Bremen Tourismus 2023. Deutsches Auswandererhaus Bremerhaven. Viitattu 24.8.2023. <https://www.bremen.eu/tourism/culture-and-events/museums-and-science/deutsches-auswanderer-haus>

Danish Heritage Tours 2023. A journey back to your roots. Viitattu 5.10.2023. <https://danishheritagetours.com/>

Das Auswanderermuseum BallinStadt Hamburg 2023. Viitattu 24.8.2023. <https://www.ballinstadt.de/>

DeFelice, J. 2017. Under the Abruzzo Moon. The Joy of finding Family in Italy's "Green Region". Andiamo - Colorado's Italian Community Newspaper. Viitattu 23.8.2023.

<https://drive.google.com/file/d/0B64ldK7gVykZUzdQRGlvdFYtUWM/view?resourcekey=0-LGQpyZf5s64lKTlSjNQKog>

Dellisanti, G. 2015. Their Homecoming. Bangkok Post. Viitattu 6.9.2023. <https://www.bangkokpost.com/life/social-and-lifestyle/668300>

Discover Messina 2023. Viitattu 23.8.2023. <https://discovermessina.com/>

Evakkolapset ry 2023. Yhdistys. Viitattu 15.9.2023. <https://evakkolapset.fi/yhdistys-2/#mika-yhdistys>

Go Nature Market 2023. Viitattu 10.10.2023. <https://en.gonaturemarket.com/>

Go Nature Trip 2023. Viitattu 10.10.2023. <https://gonaturetrip.com/>

IrelandXO 2023. Viitattu 30.9.2023. <https://irelandxo.com/>

Irish Central 2023. "Planting roots in Ireland", meaningful reasons behind the gift of an Irish Heritage Tree. Viitattu 1.10.2023. <https://www.irishcentral.com/roots/irish-heritage-tree-testimonials>

Irish Heritage Tree 2023. Honor or celebrate your loved ones with an Irish Heritage Tree. Viitattu 1.10.2023. <https://www.irishheritagetree.com/>

Italian in Italy 2023. Viitattu 16.9.2023. <https://www.italianinitaly.net/index.php>

Italian Side 2023. Viitattu 17.9.2023. <https://www.italianside.com/>

Italia Sweet Italia 2023. Viitattu 18.9.2023. <https://italiasweetitalia.com/>

Itinere 2023. Viitattu 16.9.2023. <https://itinerevillas.com/ancestry-tour-italy/>

Kolbe, L. & Hannikainen, M. O. 2021. Suomen kuntakehityksen ja kaupungistumisen pitkä linja. University of Helsinki. Urbaria Summaries Series 2021/7. Viitattu 15.9.2023. https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2021-09/laura_kolbe_matti_o_hannikainen_suomen_kuntakehityksen_ja_kaupungistumisen_pitka_linja.pdf

Le Vie della Perla 2023. Viitattu 16.9.2023. <https://www.leviedellaperla.it/en/>

Li, T. 2023. Experiencing Virtual Reality in Genealogy: The Future of Exploring Ancestry. Syracuse University. Viitattu 10.10.2023. <https://vpa.syr.edu/academics/design/programs/industrial-interaction-design-bid/2021-iiid-thesis-showcase/tim-li-thesis-work/>

Marriott International 2023. The Shelbourne Hotel Genealogy Butler. Viitattu 30.8.2023. <https://www.marriott.com/en-us/hotels/dubdt-the-shelbourne-autograph-collection/overview/the-shelbourne-hotel-genealogy-butler/>

Micalizzi, A. 2023. Augmented reality map could change how tourists and locals experience Dublin city. The Irish Times 29.8.2023. Viitattu 31.8.2023. <https://www.irishtimes.com/ireland/dublin/2023/08/29/augmented-reality-map-could-change-how-tourists-and-locals-experience-dublin-city/>

Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale 2023a. Turismo delle Radici. Viitattu 23.8.2023. <https://www.esteri.it/en/servizi-consolari-e-visti/italiani-all-estero/turismo-delle-radici/>

Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale 2023b. Italiani all'estero. I diari raccontano. Viitattu 23.8.2023. <https://www.idiariraccontano.org/>

Murdy, S., Alexander, M., Bryce, D. (2018) What pulls ancestral tourists 'home'? An analysis of ancestral tourist motivations. *Tourism Management* 64: 13-19.
<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2017.07.011>

My Ireland Family Heritage 2019. Unveiling Your Irish Roots: A Journey Through Ancestral Footsteps. Viitattu 31.8.2023. <https://www.youtube.com/watch?v=JcqG1bhq9GQ>

My Ireland Family Heritage 2023. About us. Viitattu 31.8.2023. <https://myirelandheritage.com/about-us/>

Polin 2023. Museum of the History of Polish Jews. Viitattu 15.9.2023. <https://www.polin.pl/en>

Polish Origins 2023. Polish Genealogy & Tours. Viitattu 15.9.2023. <https://polishorigins.com/>

ROOTS-in 2023. Roots Tourism International Exchange. Viitattu 23.8.2023.
<https://www.roots-in.com/en/>

Ruotsinsuomalaisten arkisto 2016. Joukkomuutto Suomesta Ruotsiin. Viitattu 21.8.2023.
<https://arkisto.org/wp-content/uploads/2016/12/vikvagg.pdf>

Santry, C. 2023. 'All Irish genealogical records were destroyed in the 1922 fire': Myth or fact? Viitattu 31.8.2023. <https://www.irish-genealogy-toolkit.com/irish-records-burned.html>

Siirtolaisuusinstituutti 2023a. Maan sisäinen muutto. Viitattu 21.8.2023. <https://siirtolaisuusinstituutti.fi/tutkimus/maan-sisainen-muutto/>

Siirtolaisuusinstituutti 2023b. Maastamuutto. Viitattu 21.8.2023. <https://siirtolaisuusinstituutti.fi/tutkimus/maastamuutto/>

Sisäministeriö 2021. Ulkосуomalaisstrategia 2022-2026. Sisäministeriön julkaisuja 2021:42. Viitattu 21.8.2023. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163685/SM_2021_42.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Sisäministeriö 2023. Ulkосуomalaisia yhdistää suomalainen identiteetti. Viitattu 21.8.2023.
<https://intermin.fi/maahanmuutto/ulkосуomalaiset>

Southern Italy Travel 2023. Viitattu 29.8.2023. <https://www.southernitalytravel.com/>

Tourism Ireland 2023a. Come home to discover your Irish ancestry. Viitattu 30.8.2023.
<https://media.ireland.com/en-ie/story-ideas/global/come-home-to-discover-your-irish-ancestry>

Tourism Ireland 2023b. Ireland Family History. Facebook-sivu. Viitattu 1.10.2023.
<https://www.facebook.com/IrelandFamilyHistory>

Tours by Locals 2023. Meet local guide Tommaso M. in Reggio Calabria, Italy. Viitattu 15.8.2023. <https://www.toursbylocals.com/PrivateTour-Reggio-Calabria-Italy>

Tripadvisor 2023. My Ireland Heritage Tours. Viitattu 31.8.2023. https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g7161777-d7160528-Reviews-My_Ireland_Heritage_Tours-Batters-town_County_Meath.html

Ulkosuomalaiset.net 2020a. Amerikansuomalaiset. Viitattu 21.8.2023. <https://ulkosuomalaiset.net/2020/04/04/amerikansuomalaiset/>

Ulkosuomalaiset.net 2020b. Kanadansuomalaiset. Viitattu 21.8.2023. <https://ulkosuomalaiset.net/2020/04/22/kanadansuomalaiset/>

Uschanov, E., Björklund, K. & Korkiasaari, J. 2013. How to Trace your Roots in Finland. Viitattu 10.10.2023. <https://siirtolaisuusinstituutti.fi/wp-content/uploads/2019/05/how-to-trace-your-roots-in-finland-r.pdf>

Visit Krakow 2023. Kazimierz Area Guide. Viitattu 15.9.2023. <https://visitkrakow.com/kazimierz/>

Visit Scotland 2023a. Scotland's Themed Years. Viitattu 6.10.2023. <https://www.visitscotland.org/about-us/what-we-do/themed-years>

Visit Scotland 2023b. Discover Your Ancestry. Viitattu 6.10.2023. <https://www.visitscotland.com/things-to-do/research-your-ancestry/ancestral-holidays>

Visit Scotland 2023c. Ancestral Tourism Toolkit. Viitattu 6.10.2023. <https://www.visitscotland.org/supporting-your-business/marketing/toolkits/ancestral-tourism>

Julkaisemattomat

Alanko, S. & Ahlfors, L. 2023. Interpedia. Henkilökohtainen haastattelu 5.9.2023.

Kosonen, L. 2023. Evakkolapset ry. Henkilökohtainen haastattelu 6.9.2023.

Kragh Brink, H. 2023. Danish Heritage Tours. Henkilökohtainen haastattelu 5.10.2023.

Vannesluoma, P. 2023. Suomen Siirtolaisuusmuseumo. Henkilökohtainen haastattelu 30.8.2023.